



MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
ABIGAIL LOFARO**

Seduta tat-18 ta' Frar, 2009

Citazzjoni Numru. 202/2003

**Renald Formston u ghal kull interess li jista jkollu
Anthony Formston
vs
Victoria Insurance Agency Ltd bhala agenti ta' Citadel
Insurance PLC u l-istess Citadel Insurance PLC**

Il-Qorti:

Rat ic-citazzjoni ipprezentata mill-atturi fis-26 ta' Frar, 2003, li *in forza* taghha, wara li ppremettew :

Illi l-attur Renald Formston huwa l-proprjetarju ta' Peugeot 307 li ghandha numru tar-registrazzjoni FMS 268, liema vettura kienet assicurata mas-socjeta' konvenuta Citadel Insurance plc u dana taht polza 'fully comprehensive' (kopja tal-polza hawn annessa u immarkata 'RFI');

Illi l-vettura in kwistjoni inharqet fit-18 ta' Novembru 2002 u dan kif ser jirrizulta waqt is-smiegh u trattazzjoni tal-kawza;

Illi ghandu jirrizulta li l-polza ta' l-assikurazzjoni tghajjat liz-zewg atturi konguntivament;

Illi wara li nharqet il-vettura l-atturi ghamlu d-debita 'claim' mas-socjeta' konvenuta Citadel Insurance plc;

Illi s-socjeta' konvenuta Citadel Insurance plc, minghajr ebda raguni valida fil-ligi, qed ttrifjuti li tikkumpensa lill-atturi l-valur tal-karozza mahruqa hekk kif ikkowitzata fil-polza assikuratrici in dezamina;

Illi l-atturi sofrew ukoll danni a kawza ta' l-agir tal-konvenuti jew min minnhom;

Talbu ghalhekk li s-socjetajiet konvenuti jghidu ghaliex din il-Qorti m'ghandhiex :

1. Prevja kull dikjarazzjoni li hija thoss li tkun opportuna fic-cirkostanzi, tiddikjara illi l-atturi huma koperti bil-polza ta' assikurazzjoni hawn fuq indikata;
2. Tiddikjara ulterjorment illi l-hruq li sehh fit-18 ta' Novembru 2002 huwa wahda mic-cirkostanzi koperti mill-stess polza asikurativa u per konsegwenza is-socjetajiet konvenuti jew minn minnhom ghandom ihallsu a bazi tal-stess polza assikurativa;
3. Tiffissa l-valur tal-vettura Peugeot 307 li ghandha numru tar-registrazzjoni FMS268, a bazi tal-stess polza assikurativa;
4. Tikkundanna lis-socjetajiet jew minn minnhom ihallsu l-valur hekk iffissat lill-atturi;
5. Fin-nuqqas illi dan isir u f'kaz illi t-talbiet hawn fuq dedotti ma jigux akkolti minn dina l-Onorabbli Qorti, tiddikjara illi l-konvenuti jew minn minnhom minhabba l-agir taghhom huma responsabbli ghad-danni fil-konfront tal-atturi;
6. Tiddikjara illi minhabba tali agir abbuziv da parti tal-konvenuti jew min minnhom l-atturi sofrew danni;

7. Tillikwida d-danni sofferti mill-atturi;
8. Tordna illi l-konvenuti jew min minnhom ihallsu lill-atturi s-somma illikwidata ai fini tas-seba talba;

Bl-ispejjez u bl-imghax u s-socjetajiet konvenuti minn issa ngunti in subizzjoni;

Rat id-dikjarazzjoni u il-lista ta' xhieda tal-atturi;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjetajiet konvenuti, li *in forza* taghha huma eccepew :

Illi t-talbiet ta' l-atturi ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra l-istess atturi stante:

1. Illi preliminarjament, l-attur Renald Formston m'ghandux interess guridiku fil-kawza odjerna stante li ma kienx parti mir-relazzjoni kontrattwali bejn l-attur l-iehor Anthony Formston u s-socjeta' eccipjenti Citadel Insurance p.l.c.;
2. Illi preliminarjament in kwantu jirrigwarda lis-socjeta' eccipjenti Victoria Insurance Agency Limited hija m'hijiex il-legittimu kontradittur stante li hija agixxiet biss in rapprezentanza tas-socjeta' eccipjenti l-ohra Citadel Insurance p.l.c., u ghalhekk ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju;
3. Illi ma sehh ebda incident li ghalih ghandhom jaghmlu tajjeb is-socjetajiet eccipjenti;
4. Illi minghajr pregudizzju ghall-premess, it-talbiet attrici ghandhom fi kwalunkwe kaz jigu respinti stante li l-attur Anthony Formston, kiser l-obbligu ta' uberrimae fidei, kif ser jirrizulta fit-trattazzjoni tal-kawza, billi ghamel dikjarazzjoni falza fil-proposal form, li kif inhu risaput hija parti integrali tal-polza tal-assikurazzjoni, u kwindi dikjarazzjoni falza maghmula fil-proposal form hija qisha dikjarazzjoni falza fil-polza;
5. Salv eccezzjonijiet ohra;

Rat id-dikjarazzjoni u il-lista tax-xhieda tas-socjetajiet konvenuti;

Rat id-digriet taghha tas-16 ta' Jannar 2007 li permezz tieghu laqghet it-talba tal-atturi u awtorizzat il-

korrezzjonijiet fic-citazzjoni, minnhom mitluba fir-rikors taghhom tat-18 ta' Frar, 2005;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ulterjuri tas-socjeta konvenuta Citadel Insurance p.l.c., li *in forza* taghha hija eccepjet :

1. Illi s-socjeta' esponenti giet notifikata bic-citazzjoni kif korretta, u teccepixi ulterjorment;
2. Preliminarjament, hija m'hijiex il-legittimu kontradittur tat-talbiet attrici godda, u cioe' dawh li jirreferu ghal danni allegatament sofferti mill-atturi, u ghalhekk ghandha tigi lliberata mill-osservanza tal-gudizzju, bl-ispejjez kontra l-atturi;
3. Preliminarjament ukoll, u bla pregudizzju ghall-eccezzjoni premessa, it-talbiet attrici li jirreferu ghal danni allegatament sofferti mill-atturi huma preskritti a tenur tal-Artkolu 2153 tal-Kodici Civili (Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta);
4. Illi fil-mertu, u bla pregudizzju ghall-eccezzjonijiet premessi, it-talbiet attrici godda huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u ghalhekk ghandhom ikunu michuda bl-ispejjez kontra l-atturi.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz;

Rat id-dikjarazzjoni u il-lista tax-xhieda tas-socjeta' konvenuta Citadel Insurance p.l.c.;

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ulterjuri ta' Victoria Insurance Agency Limited (C23244), li *in forza* taghha hija eccepjet :

1. Illi s-socjeta' esponenti giet notifikata bic-citazzjoni kif korretta, u teccepixxi ulterjorment;
2. Preliminarjament it-talbiet attrici li jirreferu ghal danni allegament sofferti mill-atturi huma preskritti a tenur tal-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili (Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta);
3. Illi fil-mertu, u bla pregudizzju ghall-eccezzjonijiet premessi, it-talbiet attrici godda huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u ghalhekk, ghandhom ikunu michuda bl-ispejjez kontra l-atturi;

Salv eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz;

Rat id-dikjarazzjoni u il-lista tax-xhieda tas-socjeta' konvenuta Victoria Insurance Agency Limited;

Semghet lix-xhieda li gew prodotti, id-dokumenti li gew esebiti, il-provi li tressqu u l-atti ta' dan il-procediment;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet;

Rat illi l-kawza thalliet ghallum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat :

Illi irrizulta mix-xhieda ta' l-attur Anthony Formston illi hu jigi hu l-attur l-iehor Renald Formston. Anthony Formston xehed illi huh Renald kien il-proprjetarju tal-vettura tal-ghamla Peugeot 307 numru ta' registrazzjoni FMS 268 u kien xtara din il-vettura ghall-habta ta' l-1993. Hu kien issuggerhielu li jinxurja ma l-istess ditta ta' assikurazzjoni fejn kien jinxurja l-vettura tieghu hu. Ghalhekk ha lil huh fl-ufficju tas-socjeta' assikuratrici konvenuta Citadel Insurance. Hemm hekk intaqghu mas-Sur Montesin u hu kien qallu li gab lil huh u talbu jirrangalu prezz tajjed ghall-insurance. Anthony Formston xehed li huh ried jinxurja l-vettura 'fully comprehensive' u l-ewwel prezz li ikkwotalu is-Sur Montesin kien ta' xi seba' mitt lira (LM700) u peress li raw li s-somma kienet ftit gholja is-Sur Montesin kien spjegalhom li jekk l-insurance issir fuqu, jigifieri fuq Anthony Formston, Renald kien jiffranka xi flus minhabba non-claim bonus u l-prezz nizel ghal madwar tlett mija u hamsin lira (LM350) u ghalhekk il-policy ta' l-insurance harget f'isem l-attur Anthony Formston, izda il-proprjetarju tal-vettura kien Renald Formston. Anthony Formston xehed illi l-firma fuq il-proposal form ma kienitx tieghu. Mistoqsi dwar jekk kienx jaf li kien hemm klawsola illi kienet tistaqsi jekk hu kienx wettaq xi reati Anthony Formston qal illi ma kienx hemm din il-klawsola. Huwa qal illi sar jaf illi l-vettura instabet mahruqa fil-lejl tat-18 ta' Novembru 2002 meta qam ghax-xoghol filghodu u raha mahruqa.

Illi xehed l-attur Renald Formston u qal illi kien xtara l-vettura Peugeot 307 gdida minghand l-agent f'Jannar 2002 u spjega c-cirkostanzi dwar kif mar jinxurja l-vettura ma huh Anthony Formston, kienu kellmu lil Tonio Montesin tas-Citadel Insurance u kienu fuq suggeriment ta' Tonio Montesin inxurjaw il-vettura f'isem Anthony Formston biex minhabba in-nonclaim bonus huwa jiffranka l-flus u jhallas tlett mija u hamsin lira (LM350) minflok seba mitt lira (LM700). Renald Formston xehed illi Tonio Montesin fl-ebda hin ma qralhom il-proposal form u huwa cert illi qatt ma gie mistoqsi jekk qattx gie misjub hati ta' xi reat. Renald Formston kompla jixhed illi fil-lejl ta' bejn is-17 u it-18 ta' Novembru 2002 kien ipparkja il-vettura tieghu East Street il-Belt u fis-2.30a.m. kien irceva telefonata minghand habib tieghu Joseph Griffiths illi infurmah illi l-vettura tieghu kienet inharqet. Huwa fil-pront nizel fejn il-vettura fejn sab il-pulizija u il-fire engine. Huwa xehed illi jaf illi kien hemm inkjesta bil-magistrat u esebixxa kopja tal-process verbal in kwistjoni.

Ikkunsidrat :

Illi mill-inkjesta magisterjali irrizulta illi ma kienx car kif beda n-nar fuq il-vettura in kwistjoni u il-Magistrat Inkwirenti ordna lill-pulizija ikomplu jinvestigaw il-kaz.

Ikkunsidrat :

Illi xehed Tonio Montesin, wiehed mid-Diretturi tas-socjeta' konvenuta Victoria Insurance Agency li tagixxi wkoll bhala agent tas-socjeta' Citadel Insurance plc. Huwa ikkonferma li l-attur Anthony Formston huwa assigurat maghhom u li sussegwentement Anthony Formston kien introducihom ma huh Renald Formston li ried jassigura l-vettura tieghu ta' l-ghamla Peugeot 307. Eventwalment kienet harget il-polza relattiva ghal din il-vettura li giet assigurata comprehensive. Qabel ma harget il-polza huwa kien hadem kollox f'isem Renald Formston, izda peress illi Renald kien ghadu zghir fl-eta u ma kellux assigurazzjonijiet maghhom, ghalhekk ma kellux non-claim bonus, il-polza kienet ser tighi gholja u ghalhekk hadmu f'isem Anthony Formston li jigi hu Renald

li kellu diga insurances magghom, kellu n-non-claim bonus u b'hekk il-polza giet tiswa xi erba mitt lira anqas. Ghalhekk il-polza inharget f'isem Anthony Formston meta fil-fatt il-vettura kienet ta' Renald Formston. Is-Sur Montesin xehed illi certu domandi fir-rigward tal-proposal form huwa ma kienx ghamilhom lil Anthony Formston. Huwa xehed illi meta ma ghamilx dawn id-domandi lil Anthony Formston huwa kien qieghed jassumi certi riskji u sussegwentement irrizulta li Anthony Formston kien gie misjub hati ta' xi reati u minhabba f'hekk is-socjeta' Citadel irrifjutat li thallas il-claim li kienet saret.

Illi rega xehed Tonio Montesin u ikkonferma li fil-proposal form hemm dikjarazzjoni fis-sens illi kull min qieghed jimla l-proposal form ghandu jaghti kull informazzjoni annke jekk ma giex mistoqsi dwarha li tista tkun relevanti ghall-finijiet tal-proposal form, izda xehed illi ma staqsix lil Anthony Formston jekk kellux xi affarijiet ohrajn relevanti xi jzid. Huwa xehed illi peress li l-authorized driver li kien Renald Formston kellu anqas minn ghoxrin sena huwa kien ikkommunika ma Citadel Insurance biex jara jekk setghax jibqa ghaddej bil-proposal form u is-Citadel kienu staqsewh jekk kellhomx assikurati xi affarijiet ohrajn u fil-fatt Anthony Formston kellu assikurati magghom xi vetturi ohrajn u affarijiet ohra u ghalhekk is-Citadel qalulu illi setgha jibqa ghaddej bl-insurance. Tonio Montesin xehed illi ma jiftakarx jekk kienx staqsa lil Formston jekk kellhomx xi proceduri pendenti quddiem il-Qorti. Huwa ikkonferma li l-insurance harget daqs li kieku l-vettura kienet ta' Anthony Formston, izda xehed li din ma kienitx taghmel differenza peress illi jekk Anthony Formston kien jiffirma li ma kellux oggezzjoni li l-flus jehodhom Renald ma kienux ser jinqalghu problemi. Huwa xehed illi sar jaf bil-kwistjoni tal-fedina penali ghar-rigward tal-proposer ffit wara li saret il-claim peress li tas-Citadel kienu infurmawh illi kienu qabdu private investigator u kien irrizulta li kien hemm xi precedenti ta' natura kriminali. Is-Sur Montesin xehed illi l-proposal form qeghda b'mod generika u tkopri l-convictions kollha. Huwa xehed illi meta l-insurance saret taf dwar il-precedenti kriminali itterminat din l-insurance partikolari, izda l-insurances l-ohrajn li kien

hemm ma gewx terminati, izda meta skadew ma gewx rinovati mill-insurance.

Illi irrizulta mix-xhieda li tressqu illi saret investigazzjoni mill-insurance u irrizulta illi z-zewg atturi kienu gew misjuba hatja mill-Qrati ta' reati kriminali, izda l-aktar li kien jinteressa lill-insurance kien l-attur Anthony Formston li kien il-policy holder. Irrizulta wkoll illi kien hemm allegazzjoni illi l-proposal form ma gietx iffirmata mill-atturi, izda wara li giet investigata din l-allegazzjoni irrizulta illi l-firma fuq il-proposal form kienet simili ferm ghall-firma li kien hemm fuq il-licenzja ta' Renald Formston.

Rat illi l-attur Renald Formston gie mistoqsi dwar il-'proposal form' illi imtliet meta hu u huh marru ghand Tonio Montesin fl-ufficji ta' Victoria Insurance Agency u xehed illi huwa qatt ma kien ra dan id-dokument. Huwa cahad ukoll illi l-firma illi tidher fuq l-istess proposal form hija l-firma tieghu.

Illi sussegwentement Renald Formston biddel il-verzjoni tieghu u xehed illi jista jkun illi l-firma li tidher fuq il-proposal form hija l-firma tieghu. Huwa ikkonferma li minkejja li l-vettura kienet inxurjata fuqu il-vettura setghet tinstaq minn huh.

Ikkunsidrat :

Illi rega' xehed Tonio Montesin, Managing Director tas-socjeta' Victoria Insurance Agency Ltd u dana wara il-korrezzjonijiet illi saru fic-citazzjoni ix-xhud xehed ghall-fini tal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni moghtija mis-socjeta' Victoria Insurance Agency Ltd, kif ukoll moghtija mis-socjeta' Citadel Insurance plc ghat-talbiet ghad-dannu ta' l-atturi. Is-Sur Montesin xehed illi l-proposal form kienet saret fil-21 ta' Jannar 2002, u cioe' aktar minn sentejn qabel ma l-Qorti awtorizzat il-korrezzjoni fic-citazzjoni rigward id-danni u dan wara t-talba ta' l-atturi ghall-istess korrezzjoni li wkoll saret aktar minn sentejn wara l-21 ta' Jannar 2002. Is-Sur Montesin xehed illi l-proposal form intliet fil-presenza taz-zewg atturi u giet iffirmata minn

Renald Formston. Huwa xehed illi kif jirrizulta mill-istess proposal form fil-parti tal-firma il-persuna li tipproponi l-polza permezz ta' proposal form hija obbligata li issemmi kull fatt li ragonevolment kellha thoss li kien rilevanti ghas-socjeta' assikuratrici li tkun taf u dan anke jekk ma tkunx mistoqsija dwaru. Huwa xehed illi is-Citadel Insurance plc eventwalment irrifjutat li thallas il-claim ghaliex l-atturi naqsu illi jirrilevaw fatti materjali u sostanzjali marbuta mal-fedina penali ta' l-assigurat u ta' l-authorised driver u dan bi ksur ta' l-obbligu tieghu ta' uberrimae fidei, mhux biss kif jirrizulta mill-Ligi, imma anke kif jirrizulta mill-istess proposal form.

Ikkunsidrat :

Illi dwar dan xehed ukoll Dr Edmond Zammit Laferla, company secretary u legal affairs executive mas-socjeta' Citadel Insurance plc. Huwa xehed dwar il-perjodu meta intliet u giet iffirmata il-proposal form fil-21 ta' Jannar, 2002 mal-Victoria Insurance Agency Ltd u xehed li Citadel Insurance plc ma kellha l-ebda parti ma din il-polza ta' assikurazzjoni u dana peress li la hu u lanqas impjegati ohra tas-Citadel Insurance ma qatt iltaqghu ma l-atturi. Dr Zammit Laferla xehed illi l-korrezzjoni mitluba mill-atturi li biha gew mizjuda it-talbiet ghad-danni allegatament sofferti mill-istess atturi saret aktar minn sentejn wara d-data meta saret il-proposal form u cioe' 21 ta' Jannar 2002. Huwa xehed illi, ai termini ta' l-obbligu ta' uberrimae fidei, fil-mili ta' proposal forms il-proponent ghandu isemmi kull fatt li ragonevolment ihoss li huwa rilevanti ghas-socjeta' assikuratrici u dan anke jekk ma jkunx gie mistoqsi dwaru. Illi jirrizulta li l-atturi naqsu milli jaghmlu dan, anke jekk kien hemm mistoqsija specifika dwar dan fl-istess proposal form, u kien biss wara li saret il-claim illi Citadel Insurance plc saret taf bil-fedina penali ta' l-atturi, wara li hija stess ghamlet ir-ricerki necessarij. Huwa xehed illi l-claim gie rifjutata ghaliex l-assigurati naqsu milli jirrilevaw fatti materjali marbuta mal-fedina penali taghhom, u dan bi ksur ta' l-obbligu ta' l-uberrimae fidei mhux biss kif jirrizulta mill-Ligi imma anke kif mitlub fil-proposal form.

Ikkunsidrat :

Illi l-Qorti rat is-sentenza taghha tas-17 ta' April, 2008 li permezz taghha laqghet it-tieni eccezzjoni ulterjuri tas-socjeta' Victoria Insurance Agency Ltd u laqghet it-tielet eccezzjoni ulterjuri tas-socjeta' Citadel Insurance plc u konsegwentement iddikjarat illi t-talbiet attrici, mizjuda b'awtorizzazzjoni tal-Qorti permezz tad-digriet taghha tas-16 ta' Jannar, 2007, huma preskritti ai termini ta' l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16, bl-ispejjez kontra l-atturi.

Ikkunsidrat :

Illi ghalhekk il-hames, is-sitt, is-seba' u t-tmien talbiet attrici qeghdin jigu michuda.

Illi ghalhekk il-Qorti issa sejra tikkonsidra l-ewwel erba talbiet tal-atturi fid-dawl ta' l-eccezzjonijiet tas-socjetajiet konvenuti.

Ikkunsidrat :

Illi fir-rigward ta' l-ewwel erba talbiet attrici il-Qorti sejra tidhol fil-meritu u senjatament sejra tezamina jekk l-attur Anthony Formston kisirx l-obbligu ta' 'uberrimae fidei' billi ghamel dikjarazzjoni falza fil-'proposal form', u kwindi dikjarazzjoni falza maghmula fil-'proposal form' hija qisha dikjarazzjoni falza fil-polza.

Ikkunsidrat :

Illi fit-18 ta' Novembru 2002 l-attur Anthony Formston ghamel 'claim' mas-socjeta' konvenuta Citadel Insurance PLC wara li l-vettura tieghu inharqet u inqerdet kompletament.

Illi kif jirrizulta mill-provi, wara li giet esebita il-fedina penali tal-attur Anthony Formston, u dan wara li tharrek l-Assistent Kummissarju Emanuel Cassar, jew rapprezentant tieghu u tela jixhed PS 222 John Mary Camilleri fit-23 ta' Mejju 2005, l-attur Anthony Formston kiser l-obbligu ta' 'uberrimae fidei' li japplika fil-kuntest ta'

kuntratti ta' assikurazzjoni billi ghamel dikjarazzjoni falza fil-'proposal form' meta iddikjara "le" ghad-domanda "Have you or any additional drivers been prosecuted or convicted of any offence or is any such prosecution pending" u dana peress illi mill-fedina penali ta' Anthony Formston jirrizulta illi Formston ghandu sensiela ta' reati li taghhom instab hati mill-Qrati.

Illi anke l-attur Renald Formston ghandu numru ta' reati li taghhom gie misjub hati, kif irrizulta mill-fedina penali tieghu.

Ikkunsidrat :

Illi l-atturi f'Jannar 2008 ipprezentaw dokumenti illi juru illi illum il-gurnata ic-certifikat tal-kondotta ta' l-attur Anthony Formston juri illi l-istess Anthony Formston ghandu fedina penali netta. Izda il-Qorti tara li dawn id-dokumenti huma ghal kollox irrilevanti u dana peress illi r-rikors li ghamel l-attur sar a tenur tal-Kapitolu 77 tal-Ligijiet ta' Malta. Huwa minnu illi l-fedina penali tieghu illum tidher li hija netta. Izda dan bl-ebda mod ma ifisser illi huwa ma huwiex hati tar-reati illi ikkommetta fil-passat.

Illi wkoll meta iffirma il-'proposal form', Anthony Formston ma kellux il-fedina penali netta, izda kienet mizghuda bir-reati li huwa kien ikkommetta, u dana peress illi kien ghadu ma ghamilx ir-rikors sabiex jordna lill-Kummissarju tal-Pulizija ihassarlu l-kundanni imsemmija fic-certifikat tal-kondotta tieghu u ghalhekk il-mument rilevanti huwa dak meta Anthony Formston iffirma il-'proposal form' u mhux wara.

Illi fis-sentenza taghha fl-ismijiet "Charles Degiorgio nomine vs Austin Agius et" tal-25 ta' Gunju, 1962 din il-Qorti qalet illi :

Il-kuntratt ta' assikurazzjoni huwa meqjus bhala wiehed ta' l-aqwa "buona fede" u l-proponent ghandu jaghti risposta cara dwar dettalji li jigu mistoqsija lilu espressament fil-'proposal form'. Anzi hu generalment ritenut illi l-proponent hu fid-dmir li jsemmi kull fatt li ragjonevolment ghandu jhoss li hu rilevanti ghall-assikuratur li jkun jaf u

dan anke jekk ma jkunx gie mistoqsi dwaru. U jekk il-proponent ma jaghtix lill-assikuratur il-kwadru sewwa u ezatt tal-oggett tal-kuntratt u dan jaghmlu in 'buona fede' din ghandha importanza biss relattiva u ferm relattiva; u l-assikuratur ikollu d-dritt jitlob ix-xoljiment tal-kuntratt tal-assikurazzjoni, purché d-dettalji ommessi jkunu tali li jinkfluwixxu fuq id-decizjoni biex l-assikuratur jasal ghal kuntratt fil-forma li jkun iffirmit.

Ikkunsidrat :

Illi huwa ritenut ukoll mill-Qorti taghna illi l-'proposal form' hija parti integrali tal-polza tal-assikurazzjoni u ghalhekk dikjarazzjoni falza maghmula fil-formola hija daqs dikjarazzjoni falza fil-polza u ir-riskji kontemplati mis-socjetajiet konvenuti huma daww kontemplati fil-mument tal-kuntrattazzjoni tal-assikurazzjoni u kif espressa fil-polza. (Vide sentenza tal-Qorti tal-Kummerc tal- 31 ta' Jannar, 1952 fl-ismijiet "Antonio Zammit vs Joseph Micallef nomine").

Illi wkoll kif gie deciz mill-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fis-sentenza taghha fl-ismijiet "Angelo Spiteri vs Citadel Insurance plc" tat-28 ta' April, 2004, jekk ikun xi hadd iehor illi jimla l-'proposal form' lill-assikurat, dik it-terza pesuna tkun qeghda tagixxi f'isem l-assikurat u mhux f'isem is-socjeta' assikuratrici u ghalhekk dik it-terza persuna tkun il-mandatarju biss ta' l-assikurat u ta' hadd iktar u ghalhekk xejn ma jiswa illi l-attur Anthony Formston ighid illi l-'proposal form' ma kienitx imtliet minnu, izda minn haddiehor ghalih b'referenza ghal Tonio Montesin, u dan ghaliex il-'proposal form' de quo hija l-offerta li ghamel l-istess attur bhala l-proponent tal-polza u li a bazi taghha is-socjeta' konvenuta Citadel Insurance PLC harget il-polza ta' assikurazzjoni relattiva.

Illi wkoll l-atturi dejjem kienu fid-dmir illi jaqraw u jifhmu il-'proposal form' qabel ma jfirmawha. (Vide sentenza ta' din il-Qorti fl-ismijiet "Joseph Mamo vs Joseph Grech et noe deciza fit-3 ta' Ottubru 2002).

Illi l-Qorti rat ukoll f'dan il-kuntest sentenza tal-Qorti ta' l-Appell ta' l-14 ta' Mejju 2004 fl-ismijiet “Salvatore Sammut vs Middle Sea Insurance plc” fejn il-Qorti qalet illi l-mod kif isiru d-domandi ghall-mistoqsijiet fil-proposal form huwa ghal kollox irrilevanti billi l-principju hu li ‘the potential parties to an insurance contract are bound to volunteer to each other before the contract is concluded information which is material’ u hawn hekk saret referenza ghall-ktieb “Modern Insurance Law” ta' John Birds.

Illi l-Qorti rat ukoll sentenza tal-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet “Briffa vs Camilleri” tad-9 ta' Frar 2001 fis-sens li hu obbligu tal-attur li di sua sponte u volontarjament ipoggi l-informazzjoni kollha ghad-disposizzjoni tas-socjeta konvenuta li hadet l-inkarigu li timla l-proposal form, u dana rrispettivament minn jekk hu kienx gie jew le mitlub minn din l-istess socjeta li jaghmel hekk.

Illi ghalhekk l-assikurazzjoni hija gustifikata li toqghod fuq dak li jigi dikjarat lilha fil-‘proposal form’ in kwantu l-assikurat jaghti garanzija li dak li qal huwa l-verita.

Illi fil-kaz odjern irrizulta ampjament illi l-atturi naqsu milli jizvelaw kull fatt li ragonevolment kien rilevanti ghas-socjeta' assikuratrici li tkun taf dwaru u dan anke jekk ma gewx mistoqsija dwar dan il-fatt, u jirrizulta illi l-atturi naqsu milli jaghmlu dan anke jekk kien hemm mistoqsija specifika dwar din il-kwistjoni fil-‘proposal form’.

Illi kien biss wara li saret il-‘claim’ in kwistjoni li s-socjeta' konvenuta Citadel Insurance saret taf bil-fedina penali ta' l-atturi, wara li hija stess ghamlet ir-ricerki necessarij, wara li qieset ic-cirkostanzi ta' l-istess ‘claim’ bhala suspettuzi.

Ghalhekk ma hemm l-ebda dubbju illi l-attur Anthony Formston kiser l-obbligu ta' ‘uberrimae fidei’ meta fil-proposal form ghamel dikjarazzjoni falza illi ma kienitx tirrispekkja il-verita.

Ghaldaqstant u ghar-ragunijiet kollha fuq imsemmija, il-Qorti qeghda taqta u tiddeciedi din il-kawza billi filwaqt illi

tastjeni milli tiehu konjizzjoni ulterjuri ta' l-ewwel zewg eccezzjonijiet tas-socjetajiet konvenuti una volta iddecidiet il-kawza fuq il-mertu tilqa it-tielet u r-raba eccezzjonijiet tas-socjetajiet konvenuti u tichad l-ewwel erba' talbiet ta' l-atturi. Illi fir-rigward tal-hames, sitt, seba u tmien talbiet atturi taghmel referenza tas-sentenza taghha in parte tas-17 ta' April, 2008 u tiddikjara illi l-hames, is-sitt u is-seba u it-tmien talbiet attrici huma preskritti. Bl-ispejjez kontra l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----